

Експертний висновок
Міністерства фінансів України до законопроекту
згідно із статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України» щодо забезпечення відновлення соціальних гарантій та пільг учасникам бойових дій та особам, прирівняних до них, особам з інвалідністю внаслідок війни, учасникам війни, особам, на яких поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 22 жовтня 1993 року № 3551-ХІІ, а також особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, у зв'язку з прийняттям рішення Конституційного Суду від 27 лютого 2020 року № 3-р/2020» (реєстр. № 3136-1 від 02.03.2020), внесений народними депутатами України Новинським В. В., Гриб В. О. та іншими.

2. Завдання законопроекту

Законопроектом пропонується:

- визначити захищеними видатками державного бюджету видатки на соціальний захист учасників бойових дій та осіб, прирівняних до них, осіб з інвалідністю внаслідок війни, учасників війни, осіб, на яких поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» та осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною;

- із пункту 26 Розділу VI Прикінцеві та перехідні положення Бюджетного кодексу України виключити положення щодо застосування норм статей 12, 13, 14, 15 та 16 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевого бюджетів;

- установити, що будь-які обмеження щодо соціальних гарантій та пільг не застосовуються до учасників бойових дій та осіб, прирівняних до них, осіб з інвалідністю внаслідок війни, учасників війни, осіб, на яких поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» та осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація положень законопроекту матиме вплив на видаткову частину державного бюджету.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Суб'єкт законодавчої ініціативи у пояснювальній записці до законопроекту зазначив, що реалізація запропонованих змін потребуватиме додаткових видатків, які запропоновано забезпечити за рахунок збільшення доходів Національного банку України у зв'язку із прийняттям Правлінням НБУ 23 жовтня 2019 року Постанови № 122 «Про тарифи на послуги (операції), що надаються (здійснюються) Національним банком України в системі електронних платежів та у сфері розрахунково-касового обслуговування». За інформацією головного

розробника такі додаткові доходи очікується у сумі не менш ніж 1 млрд грн на рік.

Водночас обмеження Кабінету Міністрів України визначати порядок та розміри соціальних пільг та гарантій ветеранам війни потребуватиме додаткових видатків, які за орієнтовними розрахунками Міністерства фінансів України лише в частині виплати щорічної разової грошової допомоги до 5 травня становитимуть додатково в умовах 2020 року понад 7 млрд гривень.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Реалізація законопроекту у разі його прийняття не буде забезпечена фінансовими ресурсами.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Прийняття законопроекту потребуватиме вишукування додаткових видатків з державного бюджету, які не будуть забезпечені фінансовим ресурсом. Джерела покриття таких видатків головним розробником не визначені.

Законопроект не відповідає положенням Бюджетного кодексу України, а саме:

- частині першій статті 27, згідно з якою розробник до законопроекту має надати фінансово-економічні розрахунки та обґрунтування щодо потреби в бюджетних коштах, необхідних для реалізації законопроекту, а також пропозиції про внесення змін до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення його збалансованості;

- частині третій статті 27 щодо терміну набрання чинності поданим законопроектом;

- абзацу восьмому частини другої статті 55 щодо визначення захищеними видатками бюджету видатки на соціальне забезпечення, до яких відносяться видатки на поточні трансферти населенню, у тому числі виплата всіх видів соціальної допомоги, пільг, субсидій; стипендій; пенсій; путівок на оздоровлення;

- статтям 52, 53, згідно з якими зміни до закону про Державний бюджет України можуть вноситися, зокрема, у разі перевиконання за підсумками трьох кварталів надходжень Державного бюджету України, врахованих у розписі Державного бюджету України на відповідний період, більше ніж на 15 відсотків.

Крім зазначеного, відповідно до пункту 26 розділу VI Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України встановлено, що норми і положення статей 12, 13, 14, 15 та 16 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» застосовуються у порядку та розмірах, встановлених Кабінетом Міністрів України, виходячи з наявних фінансових ресурсів державного і місцевого бюджетів.

Статтею 116 Конституції України встановлено, що до повноважень Кабінету Міністрів України належить вжиття заходів щодо забезпечення прав і свобод

людини і громадянина, забезпечення проведення політики, зокрема, у сфері соціального захисту.

Отже, визначення порядку надання соціальних гарантій, допомог, інших соціальних виплат належить до компетенції Кабінету Міністрів України, яку він реалізує через підзаконне регулювання.

Слід зазначити, що, оскільки надання соціальних гарантій, пільг, компенсацій та допомог залежить, насамперед, від фінансових можливостей держави, визначення їх конкретних розмірів розглядається під час формування показників проєкту Державного бюджету України на відповідний рік з урахуванням основних прогнозних макроекономічних і соціального розвитку, завдань бюджетної політики та прогнозного обсягу дохідної частини.

Також слід зауважити, що прийняття законодавчих змін без відповідного фінансового забезпечення не відповідає принципу збалансованості, виходячи з якого повноваження на здійснення витрат бюджету повинні відповідати обсягу надходжень до бюджету на відповідний бюджетний період, та принципу обґрунтованості, відповідно до якого бюджет формується на реалістичних макроекономічних і соціального розвитку України та розрахунках надходжень бюджету і витрат бюджету, що здійснюються відповідно до затверджених методик та правил.

Як наслідок, це може призвести до скорочення соціальних видатків, у тому числі пенсій та допомог, що є основним джерелом доходів певних категорій громадян.

Таким чином, встановлення Кабінетом Міністрів України розмірів надання громадянам соціальних гарантій, пільг, компенсацій та допомог, зокрема щорічної разової грошової допомоги ветеранам війни відповідно до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», виходячи із обсягу бюджетних призначень на відповідний рік, є гарантією своєчасного надання соціальної підтримки у повному обсязі.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроєкту
Мінфін не підтримує зазначений законопроєкт.

Міністр фінансів України

Сергій МАРЧЕНКО